

Motivasjon til å velge dåp

«Du trenger ikke være døpt for å starte på konfirmasjonstiden. Men du må være døpt før selve konfirmasjonen. Så bare meld deg på, så kan vi snakke om dåp etter hvert». Jeg har ikke tall på hvor mange ganger jeg har sagt denne setningen. Kirkelig konfirmasjon står fortsatt sterkt i Norge. For noen begrunner det i tradisjon, noen for å oppfylle foreldre eller besteforeldres ønske, noen for en tydelig kristen identitet og noen for fordi venner og kjente skal.

Når vi informerer og reklamerer for konfirmasjon, er vi nøye med å presisere at i konfirmasjonen er Guds bekreftelse av konfirmantens dåp, ikke konfirmantens offentlige bekreftelse av sin tro og tilhørighet til Gud. At en 14-15 åring skulle avkreves å knele ned foran en fullsatt kirke med den hensikt å offentlig bekjenne at han/hun ønsker å leve sitt liv med Gud, er et drøyt krav å stille.

Samtidig er det ikke nettopp dette som til en viss grad gjøres hvert år med de forholdsvis mange konfirmantene som døpes? Formen på dåpshandling/gudstjeneste for konfirmanter finnes i et utall varianter. Alt fra den store festgudstjenesten på 1. juledag til en enkel privat samling med foreldre, faddere og prest. Men uavhengig av form og omfang er det som konfirmant å velge dåp en tydelig bekjennelseshandling. Det er et bevisst valg å gå frem for å bli døpt, men ønske om en offentlig bekjennelse av egen tro og stadfesting av tilhørighet til det kristne fellesskapet, kan for mange være en bieffekt de gjerne skulle vært foruten.

Når vi motiverer til, snakker om og planlegger dåp av konfirmanter, er det derfor en mange-fasettert kontekst vi beveger oss inn i. Det er mange ulike motivasjonsfaktorer og sosiale kontekster som danner rammen for vårt møter med konfirmanter som ønsker å døpe seg.

Det finnes antageligvis like mange ulike situasjoner som det finnes konfirmanter som skal døpes. Jeg har likevel forsøkt å skissere noen situasjoner jeg opplever er ganske vanlige i møte med konfirmanters motivasjon for dåp, samt peke på noen utfordringer det vil være hensiktsmessig å være seg bevisst ved de ulike møtene. Eksemplene under er lite nyanserte, hensikten er at de skal illustrer ulike typer motivasjon. I virkeligheten vil man sjelden finne disse i sin rendyrkede form, men heller blandinger og nyanser av disse.

Jeg vil egentlig bare konfirmere meg, men da må jeg også døpe meg.

Motivasjonen for å velge konfirmasjon kan være ulike. Det kan være alt fra tradisjon, sosial kontekst, ønske fra besteforeldre til fest og gaver. Poenget i denne sammenhengen er at det er konfirmasjonen som er målet. Konfirmanten har ikke et spesifikt ønske om dåp og dåpen blir en av flere ting som må gjøres for å nå det egentlige målet, konfirmasjonen. Konfirmanten har varierende grad, og kanskje fullstendig fravær av refleksjon rundt hva dåp egentlig innebærer og betyr. Dåpen blir et middel for å oppnå målet; konfirmasjonen.

I møte med konfirmanter som skal døpe seg møter vi også foreldre/foresatte til den enkelte konfirmant. Deres holdning og forhold til dåp kan bli en vel så viktig faktor å ta hensyn til som konfirmanten. Vi møter foreldre som har sterke negative eller positive følelser knyttet til dåp, og for noen kan det det være helt på linje eller helt på tvers av konfirmantens syn.

Spørsmål til refleksjon

- For troende er dåpen det viktigste skillet i et religiøst menneskes liv. Den er den viktigste milepælen og vi kan snakke om et liv før og etter dåpen. Hvordan forholder vi oss til konfirmanter og foreldre som ser dåpen som et nødvendig middel eller en fin tradisjonshandling med liten betydning utover dette?
- Legger vi, bevisst eller ubevisst, en standard for dåpskandidatens forhold til dåp? Og hvordan påvirker evt. dette møte med konfirmanten og foreldrene?
- Case: En av konfirmantene ønsker dåp for å bli konfirmert og er helt tydelig på at han/hun ikke er kristen men velger konfirmasjon, og da også dåp. Grunnen er et ønske om en stor fest og rause pengegaver.

Jeg vil døpe meg fordi jeg oppfatter meg selv som kristen, men jeg har ikke blitt døpt som barn.

Det er svært ulikt hvordan ungdom og voksne vil definere begrepet «kristen». For noen betyr det en personlig tro/forhold til Gud, mens det for andre er det en innarbeidet del av norsk kultur uten å ha et bevisst trosperspektiv. Ungdom kan f.eks. svare ja på at hun/han er kristen men nei på at han/hun tror på en Gud som har skapt verden og en Jesus som har stått opp fra de døde.

Motivasjonen for dåp kan altså både knyttes til et bevisst og personlig trosliv og til hovedargument at det er knyttet til tradisjon («kulturkristen»). Dåpen som tradisjon kan likevel være av stor betydning og en viktig symboltung milepæl i livet. Uavhengig av definisjon av «kristen» er det imidlertid selve dåpen som er målet og ikke et middel.

Det kan være ulike grunner til at konfirmanten ikke er døpt som barn. Mange foreldre begrunner det med et ønske om at barnet selv skulle få velge. Erfaringsmessig kan det være stor variasjon i hva foreldrene legger i det å «velge selv». Foreldre kan ha et reelt ønske om barnets selvstendige valg og støtter helhert opp, uavhengig av hva det blir. Men vi møter også de som egentlig håpet at barnet aldri ville ta noe standpunkt eller de som regnet med at det aldri ville bli en aktuell problemstilling. Tro og religion var for de spesielt interesserte og gjerne litt sære og har, inntil de plutselig befinner seg på dåpssamtale med den håpefulle, regnet det som uaktuelt at deres barn ville ha noe befatning med dette.

Spørsmål til refleksjon

- Hvilken teologisk verdi har dåpen for deg?
- Hvilken kulturell verdi har dåpen for deg?
- Case: En av dine konfirmanter regner seg som kristen, men begrunner dette med at det er en del av hennes kulturarv. På spørsmål om hva hun mener om Jesus svarer hun at det er gode historier for å formidle moral og gode levereregler men ikke noe hun tror er sant. Hun ønsker likevel å døpe seg selv om dette for henne blir en ren tradisjonshandling. Hvordan forholder du deg til dette?

